

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Disputatio X. De prærogativis Christis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

quo minus sibi aliquid mereri potuerit, & meritis sit. *R. ad 2.* Christum dici non posse pro se mortuum ex primaria intentione, vel pro peccatis propriis, propter quae opus habuerit redemptione. Cyrillus autem eos tantum anathematizat, qui Christum asserunt hoc sensu pro se mortuum esse; seu eos qui asserunt Christum sacrificium obtulisse pro se, tanquam puro homine, peccatis obnoxio, ad satisfaciendum Deo pro peccatis à se admissis.

Quæres. Utrum Christus meritis fuerit aliquid Angelis?

R. Christus nullum gratiæ & gloriæ gradum meruit Angelis. Ratio est, quia 1. Christus iis tantum gratiam & gloriam meruit, quibus mortuus est. Sed Christus mortuus non est pro Angelis. Ergo, &c. 2. Ante prævisionem peccati originalis, adeoque ante incarnationis decretum, Angelis gratia, & consequenter iis, qui in gratia perseveraverunt, gloria à Deo preparata est. Ergo, &c. Superest igitur, ut Christus Angelis, quasdam tantum illustrationes, & gaudia, aliæque dona accidentaliter meritis sit.

Obj. illud Christi Joan. cap. 14. *Nemo venit ad Patrem nisi per me.* Item illud Ephel. cap. 1. *Instaurare omnia in Christo, quæ in celis, & quæ in terra sunt.* Item illud Apocalyp. c. 12. *Et ipsi vicerunt propter sanguinem Agni;* quæ verba dicuntur de Michaelis, & aliis Angelis pugnantibus cum dracone. *R. ad 1.* hunc locum, & alia similia, de solis hominibus intelligenda esse. *R. ad 2.* his verbis significari tantum, quod per Christum Angeli & homines inter se reconciliati sint, in eoque, ut capite morali, uniti. *R. ad 3.* verba illa dici non de Michaelis & aliis Angelis cum dracone pugnantibus, sed de hominibus fidelibus: nam relato prælio Michaelis & Angelorum ejus cum dracone & ejus angelis, sic profectus Author facit: *Profectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte, Et ipse (fratres nostri) vicerunt eum (draconem) propter sanguinem Agni.*

Quæres 6. Quid nobis meruerit Christus?

R. 1. Christus meruit nobis gratiam sanctificantem, & remissionem peccatorum mortalium. Est de fide, & probatur ex Apostolo ad Rom. cap. 3. ut ait: *Justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem, quæ est in Christo Jesu.*

2. Meruit nobis omnia gratiæ dona, quæ primam gratiam sanctificantem, & peccatorum remissionem sequuntur, nempe gratias actuales, merita bonorum operum, augmentum gratiæ sanctificantis, remissionem peccatorum venialium, relaxationem poenæ temporalis & donum perseverantiæ. Est de fide, & patet ex Apostolo ad Ephesios cap. 1. dicente: *Benedictus Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in celestibus in Christo.*

3. Meruit nobis omnia auxilia gratiæ excitantis & adjuvantis, quibuscum ad justificationem disponimur, adeoque & motum fidei, ipsi, dilectionis & contritionis, de quibus congruo meremur justificationis beneficium. *Prob.* Ex Apostolo 2. ad Timoth. c. 1. ubi ait: *Nos liberavit, & vocavit vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, & gratiam, quæ data est nobis in Christo Jesu ante tempora secularia.* Ratio est, quia Christus venit ut Redemptor perfectus proindeque per illum habemus omnia, quæ ad perfectam redemptionem requiruntur, quales sunt dispositiones ad peccatorum remissionem.

4. Denique Christus meruit nobis vitam æternam. Est de fide, & *prob.* Ex Apostolo ad Rom. c. 6. *Gratia Dei, inquit, vita æterna in Christo Jesu.*

Obj. Christus Joan. c. 6. dicit: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum.* Item: Si non solum gratia justificans, sed etiam dispositiones ad eam sane ex merito Christi, tota justificatio nostra est ex Christi merito, atque ita tota justificatio nostra est ex justitia. Item: Auxilia quæ infidelibus nunc dantur, non dantur eis ex meritis Christi.

Simonet Theol. Tom. II.

sti. Denique si Christus non venisset, adhuc Deus dedisset nobis auxilia gratiæ ad vitanda peccata, & legem servandam.

R. ad 1. Patrem trahere neminem, nisi propter merita Christi, quem pro nobis tradidit, & quocum omnia nobis donavit. *R. ad 2.* totam justificationem nostram, respectu Christi, esse ex justitia, & totam gratuitam respectu nostri. *R. ad 3.* neg. Christus enim non solum in fideles influit, quia membra ejus sunt, sed etiam in infideles, ut fiant ejus membra. *R. denique ad 4.* neg. Omnia igitur gratiæ dona, quæ accipimus, debemus Christo ut causæ meritoria, cujus merita toties nobis applicantur, quoties intuitu illorum nobis salutare aliquid datur.

Quæres 7. Quomodo merita nostra à meritis Christi dependant.

R. merita nostra à Christi meritis dependere, 1. quoad causam efficientem: nam causa efficiens, & quidem totalis in suo ordine, sunt gratiæ auxilia, quæ nobis ad bene operandum conceduntur. At hæc auxilia conceduntur nobis ex meritis Christi. 2. quoad rationem perfecti meriti: nam bona nostra opera perfecti meriti rationem non habent, nisi accedente divina promissione de mercede illis retribuenda. At hæc promissio propter Christi merita facta est, ut aperte colligitur ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 16. ubi ait: *Bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tanquam gratia filius Dei per Christum Jesum misericorditer promissa, & tanquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddenda.*

XX

DISPUTATIO X.

De Prærogativis Christi.

ARTICULUS I.

Utrum Christus, ut homo, sit servus Dei.

NOta. Duplex distinguitur servitus: una naturalis, quæ creaturæ sunt servæ Dei; & altera humana, seu legalis, quæ unus homo servus est alterius. Naturalis servitus fundatur in essentiali creaturarum à Deo dependentia: legalis verò, in jure belli vel nativitate, vel condemnatione iusta judicis, vel in emptione. Porro de legali servitute hic non agitur, sed de naturali.

RESPONSIO I.

Christus, ut homo, propriè ac strictè loquendo non est servus Dei.

Prob. 1. Autoritate Patrum, pro quibus omnibus hic unus erit S. Damascenus lib. 3. orthodoxæ fidei c. 21. ubi sic loquitur: *Illud quoque sciendum est, cum (Christum) ne servum quidem dicere nobis licere (propriè scilicet & strictè loquendo: servitutis enim ac dominationis vocabula: non naturas indicant, sed ex eorum sunt genere, quæ ad aliquid referuntur, quæ admodum & paternitatis & filiaris voces: hæc enim non essentiam, sed affectionem ac relationem ostendunt. Nam ... si ... subtilibus mentis imaginationibus, id quod creatum est, ab eo quod increatum est, junxeris, sanè servilis ordinis esset cara, nisi Deo Verbo copulata esset. At cum semel ei personaliter unita sit; sui ipsius profectio & servus & dominus esse nequit. .... Cujusnam igitur servus erit? Patrisne? Ergo non omnia ea, quæ pater habet, filii quoque sunt: siquidem pater servus est, sui autem ipsius minime ... si autem qui servum eum dicunt, unum Christum, in-
star Nestorii, in duos dividunt.*

Prob. 2. Hac ratione. Ad servitutem propriè ac strictè dictam requiruntur tria. Et 1. quidem, ut qui servus dicitur, teneatur obedire. 2. Ut non sit sui juris. 3. Ut cum domino nec in bonis, nec in honore, nec

Nn 2 in se-

in sede communicet. Sed humanitas Christi cum tribus personis divinis communicat in bonis, honore, & sede, juxta illud ab Apostolo ad Hebræos cap. 1. dictum de Christo ut homine. *Sedet ad dexteram Majestatis in excelsis.* Ergo Christus secundum humanitatem, nec sui nec aliarum personarum divinarum servus est, aut esse potest, propriè ac strictè loquendo.

Prob. 3. Hac alia ratione. Si propriè ac strictè loquendo, Christus, ut homo, esset servus Dei, Christus, ut est homo, propriè ac strictè loquendo, esset servus Christi ut Deus est. Falsum conf. Ergo, &c. Sequela maj. videtur evidenter vera: nam quæ Deo præcisè, ut Deus est, conveniunt, Christo, ut Deus est, communia sunt cum aliis personis divinis. *Prob. itaque min.* Nam si propriè ac strictè loquendo, Christus, ut est homo, servus esset Christi, ut Deus est, essent in Christo duo supposita distincta & diversa, suppositum scilicet increatum, nempe Verbum, & suppositum creatum, nempe homo. Atqui conf. falsum est & hæreticum. Ergo, &c. Minor constat.

Prob. sequela maj. Quia denominatio domini & denominatio servi, propriè ac strictè sumptæ, sunt denominationes personales, ut observat S. Thomas hic q. 20. a. 1. ad 2. ubi ait: *Relatio servitutis & domini fundatur super actione & passione in quantum scilicet servi est moveri à domino secundum imperium. Agere autem non attribuitur naturæ sicut agenti, sed personæ; altus enim suppositorum sunt & singularium.* Præterea, denominationes illæ servi & domini sunt correlative, & aded inter se oppositæ. Ergo propriè ac strictè sumptæ, non solum naturarum, sed etiam suppositorum seu personarum multipliciter important. Ergo si propriè ac strictè loquendo, Christus, ut homo, servus esset Christi, ut Deus est, &c.

Dices. Verbum est dominus humanitatis assumptæ: nam humanitas assumpta, non est sua, sed Verbi, & Verbum de illa tanquam de re sua potest disponere. Ergo humanitas assumpta est serva Verbi: servitus enim & dominium sunt duo correlativa. Ergo propriè ac strictè loquendo, Christus, ut homo, &c. R. neg. 1. conseq. Itaque humanitas assumpta, non est serva Verbi, quia 1. non est suppositum distinctum à supposito Verbi, sed est natura Verbi, in quo ut supposito suo subsistit. 2. Cum Verbo in bonis, honore, & sede communicat: cum hac autem communicatione servitus impossibilis est: unde nego etiam 2. conseq.

Dices. Saltem Christus, ut homo, est propriè ac strictè loquendo servus Dei Patris: nam Christus ut homo, subiectus est Deo Patri, ut docet S. Thomas art. proximè citato in O. ubi ait, Christum ut hominem, ad Deum Patrem habere subjectionem triplicem; unam quidem secundum gradum bonitatis, quatenus Deus Pater bonus est per essentiam, & Christus ut homo, per participationem tantum: alteram, quantum ad Dei potentiam; quia Christus, ut homo, sicut & qualibet alia creatura, subjacet operationi divinæ dispositionis, & omnia quæ circa humanitatem Christi acta sunt, divina dispositione gesta creduntur. Tertiam denique, quantum ad necessitatem obediendi; quia Christus ut homo, Deo Patri obedire teneretur. Ergo, &c.

R. neg. instant. *Ad prob. neg. conseq.* Nam in humanis v.g. filius, quandiu non emancipatur, est subiectus patri, & tamen nec est, nec potest esse servus ejus, quia vi suæ originis, jus habet ad bona & hereditatem paternam. Christus itaque cum sit Dei Filius naturalis, sub nullo respectu potest esse propriè & strictè servus illius. Præterea, etiam ut homo, ad bona & hereditatem Patris jus habet incontestabile, propter sanctitatem substantialem humanitatis, & cum Deo in honore communicat. Cum hoc autem jure & hac communicatione stare non potest propriè ac strictè dicta servitus.

At inquit. S. Thomas hic q. 20. art. 1. ad 2. expressè asserit Christum ut hominem, esse servum Dei Patris. *Nihil prohibet,* inquit, *Christum dicere Pa-*

tri subiectum, vel servum secundum humanam naturam. Imò art. 2. in O. dicit Christum ut hominem, esse servum sui ipsius, ut Deus est. Nam hæc habet: *Dicere possumus, secundum unam earum (naturarum) in qua cum Patre convenit, simul eum (Christum) cum Patre præesse & dominari: secundum vero alteram naturam, in qua nobiscum convenit, ipsum subesse & servire.* R. breviter. S. Doctorem in utroque loco de servitute latè & impropriè sumpta loqui. Pro quo fit

RESPONSIO II.

Christus, ut homo, latè dici potest esse servus Dei.

Prob. Nam 1. in Scriptura Christus dicitur servus Dei, ut Isaie cap. 42. *Ecce servus meus, suscipiam eum.* Et cap. 53. *Iustificabit ipse iustus servus meus multos.* Præterea, ad Philipp. c. 2. de Christo loquens Apostolus sic ait: *Semetipsum exinanivit, formam servi accipiens.* 2. Ex Patribus, quorum unus hic nobis sufficit Augustinus in epist. 178. in qua sic loquitur: *Subjectionem Fili, Patri debitam ex carnis infirmitate suscepit, etiam nos, quia iustus est, verissime confitemur; in qua cum infirmitate non solum subditum, sed & servum evidentissime confitemur, ipso dicente in prophetia ad Patrem; O Domine, quia ego servus tuus, ego servus tuus, & filius ancillæ tuæ, id est, Maria. Patet ergo in quo sit equalis Patri Filius, in quo sit non solum subditus aut inferior, sed etiam humillimus servus.*

Prob. 3. Ratione. Quia servitus latè sumpta, est relatio fundata præcisè in dependentia & subjectione unius ad alterum, ita ut unum non sit suum, sed alterius, & alterum possit de eo tanquam de re sua disponere, eique imperare. Atqui humanitas assumpta essentialiter habet dependentiam & subjectionem ad Deum, qui de ea tanquam de re sua disponere, eique imperare potest. Ergo Christus secundum humanitatem assumptam dici potest, & est latè servus Dei.

Igitur nihil vetat, quominus in sensu lato, adedque nec communicationem in bonis & honore, nec in eo qui servus dicitur, naturalem filiationem excludente, Christus simpliciter dicatur servus Patris, sicut simpliciter dicitur subditus Patri, & Patri obedire, seculo tamen Arianismi periculo; aliouin addendum esset, secundum humanitatem, & dicendum: Christus secundum humanitatem servus est Patris, subditus est Patri, &c. Ita docet S. Thomas hic quæst. 20. art. 1.

Porro Christus non potest similiter, quamvis in sensu lato tantum, dici simpliciter servus Verbi, sicut nec simpliciter dici potest subditus Verbo, & obedire Verbo; quia hic modus loquendi importat distinctionem ac diversitatem suppositorum. Addendum igitur est, quæ homo, & dicendum: Christus, quæ homo, est servus Verbi; est subditus Verbo, obedit Verbo; quo modo loquendi Nestorianismi suspicio vitatur, quia importat tantum distinctionem naturarum in Christo, & unius, nempe humanæ inferioritatem & subjectionem ad alteram, nempe divinam. Ita docet S. Thomas quæst. proximè citata a. 2.

Obj. Hadrianum I. in epistola ad Episcopos Hispaniæ contra Elipandum Toletanum Episcopum scripta, in qua sic loquitur: *Tanta nimirum vos temeritatis dementia deludit, ut equare eum nubibus & legislatoribus non erubescatis: adoptivum eum Filium, quasi purum hominem, calamitati humane subiectum, & quod pudet, dicere servum eum, impii & ingrati tantis beneficiis, liberatorem nostrum non pertimescitis venenosa fauce susurrare. Cur non veremini, queruli obreptatores, Deo odibiles, illum servum nuncupare, qui vos de servitute diaboli liberavit?* R. Hadrianum loqui de servitute strictè dicta, adedque includente distinctionem suppositi, & communicationem in bonis & honore excludente, qualem ad Deum servitatem habere non potest, nisi pura creatura: unde jure merito invehitur Hadrianus in Elipandum, & alios erroris illius sectatores, qui Christum, ut hominem,

all-

asserentes esse Dei servi servum in sensu stricto; hoc ipso duas in Christo personas ponebant, unam scilicet personam Verbi Dei, & alteram hominis, sicque Christum purum hominem faciebant, & hoc faciundo instaurabant Nestorii haresim.

ARTICULUS II.

Utrum Christus, ut homo, sit Filius Dei adoptivus.

Nota 1. Adoptio humana communiter & recte describitur, Gratuita personæ extraneæ ad hereditatem assumptio. *Aliquis homo*, inquit S. Thomas hic quest. 23. art. 1. in O. *adoptat alium sibi in Filium, in quantum & sua bonitate admittit eum in participationem sue hereditatis.* Ad hanc adoptionem tres à Jurisperitis conditiones requiruntur. Prima est, ut persona quæ adoptatur, extranea sit, hoc est, ut ex vi originis suæ, ad hereditatem, ad quam admittitur, jus non habeat. Secunda, ut admissio ad hereditatem sit gratuita, non onerosa; alioquin esset venditio, vel alius similis contractus, non adoptio. Tertia denique, ut is qui adoptatur, in adoptionem consentiat, vel per se, si usum rationis habet, vel per parentem aut tutorem, si nondum habet usum rationis; adoptio enim est humanus quidam contractus, proindeque necessarius, voluntarius ex utraque parte, seu ex parte adoptantis & adoptati.

Nota 2. Adoptio divina consistit in gratuita assumptione personæ extraneæ ad beatitudinis æternæ participationem; hæc enim beatitudo est Dei hereditas, ad quam Angeli & homines adoptantur per justificationis gratiam, per quam jus ad visionem beatificam, & alios actus beatificos acquirunt; ut de hominibus asserit Apostolus ad Titum cap. 3. cum ait: *Ut justificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vite æternæ.*

Ita docet S. Thomas hic, q. 23. a. 1. in O. *Deus autem est infinitæ bonitatis, ex qua contingit quod, ad participationem honorum suorum, suas creaturas admittit, & præcipue rationales creaturas, quæ, in quantum sunt ad imaginem Dei factæ, sunt capaces beatitudinis divinæ; quæ quidem consistit in fruitione Dei, per quam etiam ipse Deus beatus, est & per se ipsum dives, in quantum se ipso fruatur. Hoc autem dicitur hereditas alicujus, ex quo ipse est dives. Et ideo in quantum Deus ex sua bonitate admittit homines ad beatitudinis hereditatem, dicitur eos adoptare.* Præcipuum autem adoptionis humanæ & divinæ discrimen subjicit S. Doctor nam sic prosequitur: *Hoc plus habet adoptio divinæ, quam humana, quia Deus hominem quem adoptat, idoneum facit per gratiæ munus ad hereditatem celestem percipiendam: homo autem non facit idoneum eum quem adoptat, sed potius eum jam idoneum eligit adoptando.*

Nota ex dictis 3. nullam irrationalem creaturam capax esse adoptionis divinæ: cum enim nulla sit capax visionis beatificæ, nulla capax est hereditatis æternæ: quare cum Deus dicitur Pater irrationalis alicujus creaturæ, talis creaturæ pater dicitur non per adoptionem, sed per creationem, ut Job cap. 38. *Quis est pluvie pater?* E contra rationalis creatura omnis ex se divinæ adoptionis capax est, quia creatura omnis rationalis capax est hereditatis æternæ, cum omnis capax sit visionis Dei intuitivæ, & aliorum actuum beatificorum. Omnes itaque Angeli sancti, & omnes homines justī, etiam ii, qui reprobi sunt, sunt filii adoptivi Dei, pro eo tempore quo sunt justī, quia eo tempore quo justī sunt, jus habent ad hereditatem æternam.

Nec dic excipiendos esse homines justos veteris Testamenti: verè enim fuerunt filii adoptivi Dei, cum jus ad hereditatem æternam habuerint; quamquam dicuntur potius servi, quam filii, tum quia sub lege erant & spiritu timoris agebantur, tum quia in statu justitiæ defuncti, æternam, ad quam jus habebant, hereditatem adire non poterant, donec venisset Christus. Sed quaeritur utrum Christus saltem

Simonet Theol. Tom. II.

cum hac determinatione, quæ homo, dici possit Filius Dei adoptivus.

RESPONSIO.

Christus, etiam quæ homo, nec dici potest, nec est Filius Dei adoptivus.

Prob. 1. ex Scriptura. Nam Apostolus ad Romanos c. 8. dicit: *Qui proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.* Christus autem non ut Deus, sed tantum ut homo, à Patre traditus est, & tradi potuit in mortem. Ergo hic Apostolus loquitur de Christo non quæ est Deus, sed quæ homo est. Ergo Apostolus hic Christum, quæ hominem, vocat proprium seu naturalem Filium Dei. Ergo Christus, etiam quæ homo, est Filius Dei proprius ac naturalis. Atqui filio proprio ac naturali repugnat esse filium adoptivum. Ergo Christo, etiam quæ homo est, repugnat esse Filium adoptivum Dei.

Ad eundem Scripturæ locum eodem modo argumentatur Hadrianus l. in sua ad Episcopos Hispaniæ epistola jam citata. *Paulus*, inquit, *electionis vas ait: proprio Filio suo non pepercit, &c. Scimus enim, quia non est traditus secundum divinitatem, sed secundum id, quod homo verus erat; illum nimirum qui traditus est, id est, hominem ipsum.* Apostolus proprium Dei Filium protestatur. Tum post multa, quibus Christum, etiam quæ hominem naturalem Dei Filium esse probat, sic prosequitur: *Si quis adversus divinas Scripturas alium dicens Filium Dei, & alium qui ex Maria Virgine, hominem secundum gratiam adoptatum sicut nos, quasi essent duo filii, unus secundum naturam, qui ex Deo, & unus secundum gratiam, qui ex Maria . . . . hunc anathematizat sancta & apostolica Ecclesia.*

Prob. 2. Ex libello Episcoporum Italiæ contra Eliaphandum, à Concilio Francofordiensi approbato, & ejus jussu ad Hispaniæ provincias missio, in quo sic loquuntur Episcopi: Eas valde execramur, qui eum (Christum) adoptivum impio grunniunt ore. . . . Quia adoptivus dici non potest, nisi is quis prius alienus est ab eo à quo adoptari desiderat. Dei ergo Filius quæ ratione credi potest adoptivus qui inseparabiliter assumptus homine, in una persona coeunte utraque natura, non duo filii alius Dei, & alius hominis, ut . . . adoptivus sit hominis filius, & sine adoptione Dei filius: sed in una persona unus idemque Dei & hominis filius, qui nunquam hominem, quem assumpsit, deseruit.

Sic itaque cum Episcopis Italiæ Francofordiensis Synodus argumentatur. In Christo non sunt duo filii, quorum unus sit Filius Dei, & alter filius hominis: sed unicus est, qui simul est Dei per generationem æternam ex Patre, & hominis per generationem temporaneam ex matre filius est. Unde in Christo filius hominis est Filius Dei, & vicissim Filius Dei est filius hominis. Ergo Christus, quæ filius hominis est, non est persona extranea Deo Patri, quia quæ filius hominis est, est etiam naturalis Filius Dei Patris. Ergo Christus, quæ filius hominis est, nec est, nec potest esse Dei Patris adoptivus Filius. Ex quibus sic subsumo. Atqui Christus, quæ filius hominis, est Christus quæ homo. Ergo Christus, quæ homo, nec est, nec potest esse Filius adoptivus Dei Patris. Quod.

Confirmatur & declaratur amplius: quia cum dicitur Christus quæ filius hominis, Christus quæ homo, to quæ specificativè sumitur, & in recto importat suppositum humanitatis. Unde cum dicitur Christus quæ filius hominis, Christus quæ homo, perinde est ac si dicatur, Christus quæ suppositum humanitatis assumptæ. Atqui Christus, quæ suppositum humanitatis assumptæ, est naturalis Filius Dei: est enim Verbum ipsum subsistens in humanitate assumptæ. Ergo Christus, quæ filius hominis, Christus quæ homo, est naturalis Filius Dei to quæ significante rationem, non propter quàm est naturalis Filius Dei, sed propter quàm non impeditur, ne sit naturalis Filius Dei. Ergo Christus quæ filius hominis, quæ homo, nec est, nec potest esse Filius adoptivus Dei, cum sit naturalis Filius ipsius.

Nn 3

Prob.

Prob. 3. autoritate Patrum, Augustini scilicet tract. 82. in Joannem, dicentis. Numquid & hic gratia intelligenda est, qua Pater diligit Filium, sicut etiam gratia est, qua nos diligit Filius, cum sinus nos filii gratia, non natura: Unigenitus autem natura, non gratia? Juxta S. Doctorem igitur, nos cum iusti sumus, sumus filii Dei per gratuitam assumptionem, adeoque filii adoptivi tantum; Christus verò Dei Filius est per naturalem generationem, adeoque naturalis ac proprius, non adoptivus Dei Filius. Quod autem de Christo non solum ut Deo, sed etiam ut homine loquatur S. Doctor, patet ex verbis subsequentibus; sic enim prosequitur: An hoc etiam in ipso Filio ad hominem referendum est? Ita sanè.

Præterea, lib. contra Secundinum cap. 5. sic loquitur S. Augustinus: Lege Scripturas; nusquam invenies de Christo dictum, quod adoptione sit Filius Dei. De nobis autem sæpissime legitur: Accepistis spiritum adoptionis filiorum; adoptionem expectantes redemptionem corporis nostri: aliud est enim per Patris excellentiam esse unicum Filium Dei, aliud per misericordiam gratiam accipere potestatem filios Dei fieri credentes in eum. Juxta S. Doctorem igitur, puri homines, cum iustificantur, sunt Dei filii adoptivi, ut passim inculcantur Scripturæ; at Christus, & quidem solus, non adoptivus per gratuitam assumptionem, sed ex vi originis æternæ, naturalis ac proprius Filius Dei est.

Et Gregorii Magni lib. 1. moralium cap. 6. ubi ad hæc verba, Erat vir ille magnus inter omnes Orientales, hæc habet: Quia omnes homines tantummodo homines sunt ipse autem Oriens Deus & homo; rectè dicitur: Erat magnus inter omnes Orientales; ac si aperte diceretur: Omnes, qui in fide Deo nascuntur, superat, quia non ut ceteros adoptio, sed natura illum divinitatis exaltat, qui est humanitate ceteris apparuit similis, divinitate tamen mansit super omnia singularis, (utpote solus proprius ac naturalis Filius Dei; cum ceteri omnes iusti filii Dei non sint, nisi adoptione, adeoque filii Dei non sint, nisi per similitudinem quandam, & participationem naturalis ejus filiationis.)

Christus igitur, juxta S. Gregorium, eum non sit purus homo, sed homo Deus, superat reliquos omnes homines, qui Deo nascuntur filii per fidem, quæ per dilectionem operatur, quia reliquos omnes sola adoptio divina, ipsum verò divinitas per generationem æternam accepta, quæ naturalis Filius Dei est exaltat. Quo modo loquendi S. Doctor à Christo, sub quocunque respectu considerato, adoptionem removet; alioquin ipsum dixisset non adoptione tantum, ut ceteros homines, sed etiam naturali filiatione exaltari.

Prob. 4. autoritate S. Thomæ, hic q. 23. a. 4. in O. ubi ait: Filiatio proprie convenit hypostasi, vel personæ, non autem nature; unde & in prima parte dictum est, quod filiationis est proprietas personalis. In Christo autem non est alia personæ, vel hypostasis, quam increata, cui convenit esse Filium per naturam. Dictum est autem supra, quod filiationis adoptivæ est participata similitudo filiationis naturalis. Non autem recipitur, aliquid dici participativè, quod per se dicitur; & ideo Christus, qui est Filius Dei naturalis, nullo modo potest dici Filius adoptivus.

Juxta Angelicum Doctorem, Christus nullo modo dici potest Filius Dei adoptivus, adeoque Filius Dei adoptivus dici nequidem potest cum hac determinatione quæ homo. Ratio est, quia cum filiationis sit proprietas personalis, si Christus aliquo pacto est Filius Dei adoptivus, hoc habet formaliter, non ab humana natura quam assumpsit, sed à persona sua. Atqui hoc habere non potest à persona sua, quæ alia non est, quam increata, nempe persona Verbi, cui, cum esse Filium Dei per naturam conveniat, repugnat esse Filium Dei per participatam similitudinem filiationis divinæ naturalis, (in qua similitudine participata consistit filiationis adoptivæ) & cui proinde adoptari, & esse Filium Dei adoptivum repugnat.

Confirmatur & declaratur amplius ex eodem S. Doctore, qui post verba laudata sic prosequitur: Secundum autem illos, qui ponunt in Christo duas personas, vel duas hypostases, seu duo supposita, nihil rationaliter prohiberet Christum hominem dici Filium adoptivum. Itaque si in Christo duæ essent personæ, una scilicet divina, & altera humana, atque ita Christus esset aggregatum ex duabus personis, quarum altera esset divina, & altera humana, tunc Christus, sicut esset Filius Dei naturalis secundum personam divinam, ita esset Filius Dei adoptivus secundum personam humanam, tunc enim illi secundum personam divinam conveniret filiationis divina naturalis; & secundum humanam, hujus filiationis divinæ naturalis similitudo participata per habitalem gratiam, qua sicut ceteri puri homines, qui iustificantur gratuito, ad æternam hereditatem assumptus esset. Item, secundum personam divinam solum esset Filius Dei naturalis, quia secundum personam hanc repugnet illi filiationis participata, seu participata similitudo filiationis naturalis; & secundum personam humanam solum esset Filius Dei adoptivus, quia secundum personam hanc, filiationis naturalis illi repugnet, & capax tantum esset filiationis participatæ. Cum itaque in Christo non duæ sint personæ, sed una tantum, eaque increata, nempe persona Verbi, necesse est, nec potest esse nisi Filius Dei naturalis. Igitur qui dicunt Christum, quæ hominem, esse Filium Dei adoptivum, vel nesciunt quid dicunt, vel duas in Christo personas seu hypostases ponunt; quod Nestorianum est, & hæreticum.

Prob. denique 5. ratione. Ex dictis hætenus, adoptio est gratuita personæ extraneæ ad hereditatem assumptio. Sed Christus etiam cum hac determinatione, quæ homo, non est persona extranea Deo, Ergo, &c. Major continet definitionem adoptionis; minor verò facile probatur. Quia in Christo non est alia persona, quam increata, nempe persona Verbi, & Christus cum hac determinatione, quæ homo, est suppositum divinum in humana natura subsistens. Ergo, &c.

At inquit. Christus non est Filius Dei naturalis secundum humanitatem: non enim habet ab humanitate sua, ut sit Filius Dei naturalis. Ergo Christus, quæ homo, non est Filius Dei naturalis. Ergo quæ homo, potest esse Filius Dei adoptivus. R. concessio ant. & ejus probatione, dist. 1. conf. Ergo Christus non est Filius Dei naturalis, quæ homo reduplicativè, & li quæ significant tantum rationem, propter quam non repugnat Christo esse Filium Dei naturalem, N. conf. Nam Christus quæ homo specificativè, est Christus sumptus quæ suppositum naturæ humanæ. Quantumlibet autem Christus præcisè accipiat ut suppositum naturæ humanæ, nihilominus est Filius Dei naturalis, quia nihilominus est suppositum Verbi. Unde N. etiam 2. conf. Ad hoc enim ut Christo, quæ homo est, repugnet esse Filium Dei adoptivum, non requiritur ut Filius Dei naturalis sit secundum humanitatem, sed omnino sufficit, quod reipsa sit Filius Dei naturalis, etiam si sit suppositum humanæ naturæ.

At inquit. Humanitas Christi à Deo adoptata, seu filia Dei adoptiva facta est per gratiam unionis; nam per gratiam unionis, ad visionem beatificam, & alios actus beatificos, adeoque ad bona & hereditatem Dei jus infructibile consecuta est. Ergo Christus secundum humanitatem, ac proinde quæ homo reduplicativè, est adoptatus à Deo, & Filius ejus adoptivus. R. neg. ant. Ad prob. R. dist. Humanitas Christi ad visionem beatificam, & alios actus beatificos, &c. jus consecuta est immediatè & proximè per gratiam unionis, N. Consecuta est mediatè tantum & consequenter, C. Humanitas Christi per gratiam unionis immediatè & proximè consecuta est tantum, ut esset natura propria Verbi. Hoc ipso autem

tem quod fuit natura propria Verbi, per Verbum ipsum ut causam formalem, jus habuit in frustrabile ad bona & hereditatem Dei: quare jus in frustrabile ad bona & hereditatem Dei, non nisi mediate & consequenter consecuta est per gratiam unionis, quae proinde non fuit vera adoptio.

Præterea, cum filiatio non naturæ, sed personæ propriè conveniat, ut docet S. Thomas loco supra citato, adeoque propriè adoptari personæ conveniat, non naturæ; si gratia unionis est propriè adoptio, dicendum est, Verbum ipsum divinum per unionis gratiam gratuitò assumptum esse ad bona & hereditatem Patris; quod dicere absurdum est quandoquidem Verbum Filius est Dei per naturam, proindeque naturaliter ac necessariò ex vi suæ originis bonorum paternorum hæres. Igitur gratia unionis adoptio non est, sed gratuita assumptio humanitatis ad esse substantiale Verbi, à quo consequenter ad illam assumptionem, ut forma quadam substantiali, humanitas assumpta substantialiter sanctificatur, & jus in frustrabile accipit ad visionem beatificam, & alios actus beatificos, ut jam dictum est.

At inquit. Ex concessis, humanitas assumpta à Verbo, saltem mediatè & consequenter per gratiam unionis gratuitò assumpta est ad bona & hereditatem Dei. Atqui hoc sufficere videtur ad hoc, ut gratia unionis dicatur propriè adoptio. Ergo, &c. R. neg. min. Nam adoptio propriè est actio, qua persona extranea immediatè assumitur gratuitò ad hereditatem. Humanitas autem assumpta nec est persona, sed natura personæ Verbi est, nec est extranea Deo, cum sit unita substantialiter Verbo, sic ut integret illud in ratione subsistentis in duplici natura, atque ita ad esse substantialis Verbi incarnati integritatem pertineat.

At inquit. Unionis gratia adoptio vocatur à Patribus, ut à S. Hilario lib. 2. de trinitate, ubi de Christo loquens ait: *Potestatis dignitas non amittitur, dum carnis humanitas adoptatur.* Et à S. Irenæo lib. 3. c. 21. ubi etiam de Christo agens dicit: *Qui Filius Dei est, filius hominis factus est, & commixtus Verbo Dei, ut adoptionem percipiens, fiat Filius Dei.* R. à laudatis Patribus gratiam unionis impropiè vocari adoptionem; ad quod satis est, humanitatem assumptam, per gratiam unionis mediatè & consequenter jus ad bona & hereditatem Dei accepisse, quatenus per unionis gratiam facta Verbi natura propria, per Verbum ipsum formaliter sanctificata est substantialiter, & jus in frustrabile consecuta est ad visionem Dei intuitivam, & amorem beatificum.

Porrò Irenæus loco laudato valdè impropiè loquitur, nec aliud vult quam unionem substantialem humanitatis cum Verbo, factum esse, ut Filius Dei esset filius hominis, & filius hominis esset Filius Dei; factum esse ut eadem persona in duplici natura divina & humana, subsisteret, & sic eadem persona simul esset Dei & hominis Filius.

At inquit. Secundum nos, Christus quæ homo, dici potest, & est servus Dei, quamvis in sensu lato tantum Atqui non videtur magis repugnare Christum, quæ homo est, esse Filium Dei adoptivum, quam esse servum Dei. Ergo, &c. R. neg. min. Disparitas, est quia servitus, latè sumpta, est aliquid necessariò consequens ad humanitatem assumptam, quæ hoc ipso quod creatura est essentialiter subiecta est Deo, ab eoque essentialiter dependens; unde est essentialiter Dei serva, saltem in sensu lato, cum servitus latè sit relatio ex subiectione & dependentia necessariò resultans: ex quibus sequitur Christum, secundum humanitatem, non posse non esse servum Dei latè sicut secundum humanitatem non potest non esse loco circumscriptus.

At verò adoptio non est aliquid necessariò consequens ad humanitatem assumptam; adoptio enim non est necessariò conjuncta cum natura humana, sed est aliquid ei superadditum gratuitò, sine quo proinde potest esse, & sæpe est; ut patet in hominibus peccatoribus. Quare ex eo quod Christus se-

Simonet Theol. Tom. II.

cundum humanitatem sit verè servus Dei in aliquo sensu, malè inferitur, quod sit etiam secundum humanitatem Filius Dei adoptivus: servitus enim latè sumpta, non autem adoptio, ab humanitate inseparabilis est.

At inquit. Gratia habitualis, quam habet Christus ut homo, est ejusdem speciei cum gratia habituali, quam habent alii homines iusti. Ergo sicut alii homines iusti sunt filii adoptivi Dei per gratiam habitualement, quam habent; ita Christus quoque quæ homo est, est Filius adoptivus Dei per gratiam habitualement quam habet. R. neg. conseq. Nam adoptio non est effectus primarius gratiæ habitualis, sed secundarius tantum & contingens: unde gratia habitualis potest esse in aliquo subiecto, nec tamen effectum illum ei tribuere, si subiectum, in quo est incapax est effectus illius. Puri autem homines iusti capaces sunt adoptionis divinæ, quia sunt personæ extraneæ Deo: Christus verò, propter oppositam rationem, eò quod scilicet non est persona Deo extranea, etiam quæ homo, adoptionis divinæ incapax est; quare Christus, etiam quæ homo, nec factus est, nec fieri potuit Filius adoptivus Dei per gratiam habitualement quam habet, quantumvis hæc gratia sit ejusdem speciei cum ea, qua nos, cum justificamur, filii adoptivi Dei sumus.

At inquit denique. S. Augustinus lib. de prædestinatione sanctorum c. 15. sic loquitur: *Ea gratia sit ab initio fidei homo quicumque christianus, quæ gratia homo ille ab initio sui factus est Christus.* Ex quibus verbis S. Thomas q. 23. a. 4. ad 2. sic subsumit pro sententia opposita: *Sed alii homines sunt christiani per gratiam adoptionis. Ergo & ille homo est Christus per adoptionem, & ita videtur esse filius adoptivus.* R. cum eodem S. Doctore. Augustini sensum esse, quod primam justificationem peccatoris, qui ad fidem convertitur, nulla præcedant merita; sicut assumptionem humanitatis ad Verbum, & illius cum eo substantialem unionem, ex qua resultavit Christus, seu persona Verbi in duplici natura, divina & humana subsistens, nulla merita præcesserunt.

ARTICULUS III.

De reliquis prerogativis & officiis Christi ut hominis.

Quaes. 1. Utrum Christus sic caput Ecclesiæ? R. Christum esse caput totius Ecclesiæ, tam triumphantis in cælo, quam militantis in terra, & sic Ecclesiæ, tam triumphantem, quam militantem, esse Christi corpus mysticum.

Prob. 1. ex Apostolo ad Ephesios c. 1. ubi loquens de Christo, ut homine, hæc habet: *Omnia subiecit sub pedibus ejus, & ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiæ, quæ est corpus ipsius.* At si Deus Pater omnia subiecit Christo, tam Angelos, quam homines ei subiecit, & si constituit illum caput omnis Ecclesiæ, illum tam triumphantis, quam militantis Ecclesiæ caput constituit, & unum ex utraque Ecclesiæ mysticum Christi corpus constituit.

Prob. 2. ratione: quia, ut ait S. Thomas hic q. 3. a. 1. in O. *Sicut tota Ecclesiæ dicitur unum corpus mysticum per similitudinem ad naturale corpus hominis, quod secundum diversa membra habet diversos actus, ut Apostolus docet Rom. 12. & prima ad Cor. 12. ita Christus dicitur caput Ecclesiæ, secundum similitudinem humani capitis.*

Hæc autem similitudo Christi cum naturali capite in tribus potissimum consistit. 1. enim sicut caput naturale supereminet aliis omnibus membris corporis naturalis, ita Christus membris aliis omnibus totius Ecclesiæ supereminet: *Nam sedet ad dexteram maiestatis in excelsis*, ut ait Apostolus ad Hebræos c. 1. quod adhuc expressius asserit ad Ephesios c. 1. ante verba à nobis proximè laudata: *Suscitans illum, inquit, à mortuis, & constituens ad dexteram suam in cælestibus, supra omnem principatum, & potestatem, & virtutem, & dominationem; & omne nomen, quod nominatur non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro.*

Nn 4

2. Sic-

2. Sicut membrorum omnium corporis naturalis perfectissimum est caput naturale; nam ut ait S. Thomas loco citato, *In capite vigent omnes sensus & interiores & exteriores, cum in ceteris membris sit solus tactus*; ita totius Ecclesiae membrorum omnium perfectissimum est Christus; nam, ut ait S. Thomas hic quæst. 7. art. 9. in O. *Christus gratia plenitudinem habuit in summo secundum perfectissimum modum, quo haberi potest*; quod sic probat S. Doctor; *Quanto aliquod receptivum propinquius est cause influenti, tanto abundantius recipit*; & ideo anima Christi, que propinquius conjungitur Deo inter omnes creaturas rationales, maximam recipit influentiam gratiae ejus.

3. Denique. Sicut caput naturale naturale corpus gubernat, interius quidem per spiritum animalium in omnes alias corporis partes emissionem, factam secundum determinationem sensus interni, exterius vero per pedum & manuum directionem; ita Christus totam Ecclesiam gubernat per gratiae influxum & gubernationem externam, quorum primum præstat per se, moraliter quidem & meritorie, quia homo est; & efficienter, quia Deus est; secundum verò præstat non per se, sed per humum suum in terris Vicarium, Romanum Pontificem, & alios Ecclesiae Praefules. Recte igitur Christus caput morale Ecclesiae, & vicissim Ecclesia corpus morale Christi dicitur.

Quæres 2. utrum Christus sit sacerdos?

R. 1. Christum verè ac propriè sacerdotem fuisse, Prob. 1. ex Apostolo dicente ad Hebr. cap. 4. *Haebentes ergo Pontificem magnum, qui penetravit cælos, Jesum Filium Dei*, Et cap. 8. *Talem habemus Pontificem, qui confedit in dextera sedis magnitudinis in cælo*. Prob. 2. ex Conc. Trid. sess. 22. cap. 1. *Oportuit, inquit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, Sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Jesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare*, & ad perfectum adducere. 3. Ratione: quia sacrificium offerre pertinet ad eum, qui verè ac propriè sacerdos est. Sed Christus pro hominibus duplex sacrificium obtulit: unum scilicet cruentum in ara crucis, & alterum incruentum, quando scilicet pridie mortis Eucharistiam instituit, & Corpus ac Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit.

R. 2. Christum etiamnum perseverare sacerdotem esse, & usque ad finem mundi perseveraturum.

Prob. 1. ex Apostolo dicente ad Hebr. cap. 7. *Et alii quidem plures facti sunt sacerdotes (summi in lege Moisaica) idcirco quod morte prohiberentur permanere. Hic autem (Christus) eo quod maneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium: unde & salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum, semper vivens ad interpellandum pro nobis*. 2. Ex Concilio Tridentino sess. 22. cap. 1. ubi hæc leguntur: *Quia tamen per mortem sacerdotium ejus extinguendum non erat ..... sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit*. 3. Ratione: quia etiamnum fungitur, & usque ad finem mundi functurus est officio sacerdotis, 1. Patrem suum pro hominibus in cælo interpellando, ut expresse asserit Apostolus loco proxime citato. 2. Per sacerdotes, ut ministros suos in persona ipsius agentes, Eucharistiae sacrificium offerendo. Sed

Nota. 1. Christus fuit, & est sacerdos non secundum divinitatem, sed secundum humanitatem. Ratio est, quia secundum divinitatem non habuit superiorem, cui posset offerre sacrificium.

2. Christus simul fuit sacerdos & sacrificium in ara crucis, juxta illud Apostoli ad Ephesios cap. 5. *Tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiam Deo in odorem suavitatis*. Similiter nunc est sacerdos & sacrificium in consecratione Eucharistiae, ut expresse docet Trident. sess. 22. cap. 2. *Una enim, inquit, eademque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum*

ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit sola offerendi ratione diversa.

3. Christus dicitur sacerdos in æternum, saltem quia sacerdotium ejus duraturum est quandiu Eucharistiae sacrificium Deo offerretur, adeoque duraturum est usque ad finem mundi. Dico, saltem: quia Christus potest etiam dici sacerdos in æternum, sumendo totum strictè pro duratione numquam finienda, eo quod in eo per totam æternitatem ad dignitatem & ornamentum manebit potestas sacerdotalis, quamvis post mundi consummationem ad actum non amplius redigenda.

4. Christus fuit & est sacerdos secundum ordinem Melchisedech, propter repræsentationem: nam Melchisedech panem & vinum in sacrificium obtulit, Christus verò Corpus & Sanguinem suum sub speciebus panis & vini obtulit per se pridie mortis, & nunc offert, atque usque ad finem mundi oblaturus est ministerio sacerdotum.

5. Denique, sacerdotium Christi fuit altioris ordinis, quàm ullum aliud sacerdotium, sive legis naturæ, sive legis Moisaicae, aut etiam Evangelicæ. 1. Propter infinitam personarum offerentis dignitatem. 2. Propter ampliorem ejus potestatem. 3. Propter finem nobiliorem, qui fuit redemptio generis humani.

Quæres 3. Utrum Christus sit mediator Dei & hominum?

R. 1. Christus & quidem solus fuit perfectus mediator Dei & hominum.

Prob. 1. Ex Apostolo, 1. ad Timoth. c. 2. ubi ait: *Unus enim Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus*. 2. Ratione: quia perfectus mediator rectè dicitur ille, qui solvit & satisfacet uni parti pro altera, atque solvendo & satisfaciendo, unam partem alteri reconciliat. Atqui Christus & quidem solus pro nobis Deo solvit, & satisfecit; atque solvendo & satisfaciendo cum eo nos reconciliavit. Ergo, &c. Sic ratio cinatur S. Thomas hic q. 26. ar. 1. in O. *Ad mediatoris officium, inquit, propriè pertinet conjungere & unire eos, inter quos est mediator ... Unire autem homines Deo perfecte quidem convenit Christo, per quem homines sunt reconciliati Deo secundum illud 2. ad Cor. 5. Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi; & ideo solus Christus est perfectus Dei & hominum mediator, in quantum per suam mortem humanum genus Deo reconciliavit*.

R. 2. Christus etiamnum exercet, & usque ad finem mundi exerciturus est officium mediatoris: nam etiamnum interpellat, & usque ad finem mundi interpellaturus est pro hominibus, juxta illud Apostoli ad Hebræos cap. 7. *Salvare in perpetuum potest accedentes per semetipsum ad Deum, semper vivens ad interpellandum pro nobis*. Et illud Joannis Apostoli epistola 1. cap. 2. *Advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum Justum*.

R. 3. Christus, non ut Deus, sed ut homo, & homo Deus, fuit mediator Dei & hominum. Ratio est quia Christus non per actiones divinitatis, sed per actiones humanitatis, per divinitatem dignificatus, satisfecit pro nobis, nosque Deo reconciliavit. Falsa igitur est hæc propositio: Christus in quantum Deus, est mediator: & veræ sunt istæ: Christus in quantum homo est, mediator; Christus in quantum homo Deus, est mediator.

Dixi, solum Christum esse perfectum Dei & hominum mediatorem; quod non impedit quominus sint etiam alii mediatores inferiores, & secundum quid, ut loquitur S. Thomas art. proxime citato: nam in vero sensu mediator ille dicitur, qui uni parti supplicat pro altera. Atqui beata Virgo, & alii Sancti in cælo pro nobis Deo supplicant. Ergo, &c.

Quæres 4. Utrum Christus fuerit Propheta?

R. fuisse, ut prob. 1. ex Scriptura: nam cap. 18. Deuteronomii Moyses loquens de Messia sic ait: *Prophetam de gente tua & de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus: ipsum audiens*. 2. Ratione: nam Christus omnia Prophetarum officia exercuit.

Ergo,

Ergo, &c. *Prob. ant.* Officia Prophete fuerunt, 1. docere populum, eumque ad verum Dei cultum revocare. 2. Vicia reprehendere, & obviare peccatores. 3. Bona vel mala futura prædicere. 4. Cognoscere secreta & occulta. Atqui hæc omnia eximie præstitit Christus. Ergo, &c.

Quæres 5. Utrum Christus fuerit legislator?

Resp. Christum etiam ut hominem habuisse potestatem spirituales jurisdictionis ad ferendas leges, quibus homines obligarentur.

Prob. 1. Ex Scriptura: nam Isaia cap. 33. de Christo dicitur: *Dominus iudex noster, Dominus legislator noster, Dominus rex noster, ipse salvabit nos.* Et Christus ipse dicit Joan. c. 14. *Si diligitis me, mandata mea servate.* Et inferius: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.*

Prob. 2. Ex Conc. Trid. sess. 6. can. 21. quo dicitur: *Si quis dixerit Christum Jesum à Deo hominibus datum fuisse ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legislatorem, cui obediant: anathema sit.*

Porro potestas illa legislativa, quam habuit Christus, fuit in eo cum singulari quadam excellentia, quacum nulli creaturæ unquam communicata est, ut facile probatur: quia 1. potestas illa fuit quodammodo divina, utpotè ex dignitate Verbi orta: unde jus per potestatem illam constitutum simpliciter divinum est. 2. Præcepta per potestatem illam imposita, ad internum animæ bonum, & ad majorem Dei cognitionem majoremque conjunctionem cum illo pertinent omnia. 3. Per potestatem illam lex Mosaica, etiam si à Deo data esset, abrogari potuit. 4. Potestas illa amplissima fuit, fuit enim in Orbem universum, ut asserit Christus ipse, Matth. cap. 28. ubi ait: *Data est mihi omnis potestas in Cælo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes..... docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis.* Vide Suarez disp. 47. sect. 2.

Quæres 6. Utrum Christus sit iudex?

Resp. Christum etiam secundum quod homo est, iudicem esse.

Prob. 1. Ex Scriptura: nam Actor. cap. 10. dicitur de Christo: *Ipse est, qui constitutus est ab eo iudex vivorum & mortuorum.* Et Matth. cap. 23. idem de se ipso affirmat Christus: *Cum autem, inquit, venerit Filius hominis in maiestate sua, & omnes Angeli cum eo, tunc sedebit super sedem maiestatis sue, & congregabuntur ante eum omnes gentes, &c.*

Prob. 2. Ratione, ex sancto Thoma hic quæst. 59. art. 2. in O. ubi sic argumentatur: *Quamvis apud Deum remaneat primæva auctoritas iudicandi, hominibus tamen committitur à Deo iudicaria potestas respectu eorum, qui eorum jurisdictioni subiacentur.... Dicitur est autem supra, quod Christus etiam in natura humana est caput totius Ecclesiæ, & quod sub pedibus eius Deus omnia subiecit. Unde ad eum pertinet etiam secundum naturam humanam, habere iudicariam potestatem.* Vide S. Doctorem quæst. cit.

Quæres 7. Utrum Christus propriè dici possit prædestinatus?

Resp. 1. Christum secundum divinitatem propriè dici non posse prædestinatum ad aliquid. Ratio est, quia propriè loquendo, prædestinatio est pars providentiæ supernaturalis, atque ita propriè loquendo, prædestinatio est eorum tantum, quæ providentiæ divinæ subiacentur. Atqui Verbum divinum providentiæ divinæ subiectum non est. Ergo, &c. Hinc propriè dici non potest Verbum ab æterno prædestinatum fuit, ut esset homo: sed dici debet: Ab æterno decretum est, ut Verbum esset homo. Multò minùs dici potest: Verbum prædestinatum est, ut esset Filius Dei naturalis; vel: Prædestinatum est ad incretam beatitudinem. Res enim dici non potest prædestinari ad id, quod est ei intrinsicum & essentiale.

Resp. 2. Christum secundum humanitatem propriè dici potest prædestinatus ad gratiam & gloriam: nam prædestinatio est gratiæ & gloriæ preparatio. Sed humanitati Christi ab æterno gratia & gloria preparata fuit. Ergo, &c.

Quæres ultimò. Utrum orare conveniat Christo?

Resp. 1. Christum in hac vita mortali verè ac propriè orasse Patrem: hoc enim expressè testatur Scriptura, ut Luca cap. 6. ubi de Christo dicitur: *Exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Porro rogavit & pro aliis, ut patet ex Luca cap. 22. ubi ait Petro: *Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua.* Et Joan. cap. 17. ubi etiam ipse dicit: *Ego pro eis rogo.* Et pro se ipso, ut patet ex Marc. cap. 14. ubi de eo dicitur: *Procidit super terram, & orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora.* Et ex Apostolo ad Hebræos cap. 5. sic de illo loquente: *Qui in diebus carnis sue preces supplicationesque ad eum, qui possit illum salvum facere à morte, cum clamore valido, & lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia.*

Resp. 2. Christum etiam nunc in cælo verè ac propriè orat pro hominibus.

Prob. 1. Ex Scriptura: Nam ad Rom. cap. 8. dicit Apostolus de Christo: *Qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.* Et ad Hebr. cap. 7. *Semper vivens ad interpellandum pro nobis.* Hic autem interpellare, idem est ac orare, ut interpretatur sanctus Augustinus epist. 59. ad Paulinum, in qua hæc scribit: *De ipso Domino Jesu Christo dictum est, quod interpellat pro nobis. Nunquid interpellat, & non etiam postulat? Imò verò quia postulat, pro eo possum est, interpellat. Evidenter quippe alibi de eo dicitur: Et si quis peccaverit, advocatum habemus ad Patrem Jesum Christum iustum, ipse est exoratio pro peccatis nostris.*

Prob. 2. Auctoritate Patrum, pro quibus omnibus sit Augustinus verbis modo laudatis, & enarratione in Psalm. 85. ubi sic loquitur: *Dominus noster Jesus Christus Filius Dei, qui & oret pro nobis, & oret in nobis, & oretur à nobis; orat pro nobis ut sacerdos noster: orat in nobis ut caput nostrum: oratur à nobis ut Deus noster.* Accedit ratio: quia Christus etiam in cælo fungitur officio sacerdotis. Ad sacerdotis autem officium pertinet non solum sacrificia, sed etiam preces offerre pro salute populi. Ergo Christus etiam in cælo existens, sicut per sacerdotes, in eius persona Eucharistiam consecrantes sacrificat, ita per se ipsum Patri supplicat pro nobis.

DISPUTATIO XI.

De Adoratione.

ARTICULUS PRIMUS.

Quid sit adoratio, & quodplex.

RESPONSIO I.

Adoratio est honor, quem exhibemus alteri propter aliquam ejus excellentiam, ad nostram erga illum submissionem protestandam.

Bonitas hujus descriptionis probatur ex eo, quod omni & soli adorationi convenit, & vocetenus aliæ adorationis descriptiones ab ea differunt. Sed ut naturam adorationis plenius intelligas.

Nota 1. Honor latius patet, quam adoratio: nam ut ait S. Augustinus in lib. contra sermonem Ariarum cap. 27. *Honorat omnis, qui adorat; non autem adorat omnis, qui honorat.* Et verò honor exhiberi potest non solum superiori, sed etiam æquali, immò & inferiori: at adoratio semper respicit alium ut excellentem & superiorem respectu adorantis. Ratio est, quia honor, ut sic est tantum signum excellentiæ; adoratio verò præter signum excellentiæ, dicit etiam submissionem, seu recognitionem superioritatis illius, qui adoratur, respectu illius qui adorat: honorat igitur alterum, qui ei aliquod excellentiæ ejus testimonium exhibet; adorat verò alterum, qui signo aliquo hono-